

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2024 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-Procedurebesluit). Het sluit aan bij het decreet van 8 mei 2026 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Taaldecreet). Het Taaldecreet schrijft principiële voor dat het Nederlands geldt als taal van de rechtspleging, de zittingen en alle processtukken. Om die eentaligheid van de rechtspleging ter zitting te vrijwaren, introduceert dit ontwerp van besluit een uniforme tolkenregeling bij de vier Vlaamse bestuursrechtscolleges. Een procespartij die erop beroep wil doen, moet wel steeds aannemelijk maken dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst.

Voorts bevat het ontwerp van besluit een aantal wijzigings- en opheffingsbepalingen die de voorschriften van het DBRC-Procedurebesluit in lijn brengen met de huidige rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Tot slot worden nog enkele technische wijzigingen aangebracht aan het DBRC-Procedurebesluit.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Bestuursrechtspraak (beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd verleend op 23 april 2026 (advies nr. 2026/137).

De Inspectie van Financiën verleende advies op 21 april 2026 (TM/2026001491). De Inspectie van Financiën verleende een ongunstig advies omdat het Taaldecreet op het moment van de adviesverlening nog niet was goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement. Intussen keurde het Vlaams Parlement het Taaldecreet op 29 april 2026 goed, waardoor de rechtsbasis voor dit uitvoeringsbesluit inmiddels is verzekerd.

De minister bevoegd voor het budgettair beleid verleende op 20 mei 2026 ook een gunstig begrotingsakkoord.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De Vlaamse decreetgever voorziet met het decreet van 8 mei 2026 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Taaldecreet) in de introductie van een eenvormige regeling voor het taalgebruik bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges, met name de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege, de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.¹ Dit ontwerp van besluit houdt verband met het voormelde decreet.

Het Taaldecreet voegt een artikel 16/2 toe aan het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-decreet) waarin wordt voorgeschreven dat alle processtukken bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges in het Nederlands

¹ Het Taaldecreet werd op 29 april 2026 goedgekeurd in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

worden ingediend (§1), de taal van de rechtspleging het Nederlands is en ook de zittingen plaatsvinden in het Nederlands (§2).

Specifiek ter vrijwaring van het gebruik van het Nederlands ter zitting, wordt in dit ontwerp van besluit voorzien in de introductie van een uniforme tolkenregeling die geldt voor alle hierboven vernoemde Vlaamse bestuursrechtscolleges. Een procespartij die erop beroep wil doen, moet wel steeds aannemelijk maken dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst.

Momenteel bestaat er al een specifieke tolkenregeling voor het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen. Deze bestaande voorschriften over tolken worden opgeheven en vervangen door één uniforme tolkenregeling die geldt voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges die worden ondersteund door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges, met inbegrip van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. De uniforme tolkenregeling is grotendeels gebaseerd op de huidige voorschriften bij het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen zodat er in de praktijk voor de rechtzoekenden bij deze bestuursrechtscolleges niets verandert.

Voorts beoogt dit besluit aan de hand van een aantal wijzigings- en opheffingsbepalingen het DBRC-Procedurebesluit in lijn te brengen met de bestaande rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Het DBRC-Procedurebesluit werd met een besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2024 immers gewijzigd met het oog op een voorgenomen uitbreiding van de rechtsmacht van die Raad met bepaalde reglementaire beslissingen uit het omgevingsrecht. Die bevoegdheidsuitbreiding werd evenwel door het Grondwettelijk Hof vernietigd in arrest nr. 22/2025 van 13 februari 2025.

Tot slot worden met dit besluit nog enkele technische aanwijzingen aangebracht aan het DBRC-Procedurebesluit.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikelen 1 tot en met 3

Deze bepalingen beogen het DBRC-Procedurebesluit in lijn te brengen met de bestaande rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen nadat de voorgenomen uitbreiding van de rechtsmacht van die Raad met bepaalde reglementaire beslissingen door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd.

Artikel 4

Dit artikel introduceert een nieuwe onderafdeling 8 in afdeling 1 van hoofdstuk 2 van deel 1 van het DBRC-Procedurebesluit die bestaat uit één artikel (artikel 12/1) dat voorziet in een eenvormige tolkenregeling voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges die worden ondersteund door de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. De partij die aannemelijk maakt dat zij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, kan zich ter zitting laten bijstaan door een vertaler-tolk.

De griffier maakt hiervan melding in het proces-verbaal van de zitting en duidt een beëdigd vertaler-tolk aan uit het Nationaal Register tolken en vertalers².

De kosten van de vertaler-tolk worden ten laste gelegd van het Fonds voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges dat dient ter ondersteuning van de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Artikelen 5 en 6

Zie de toelichting bij de artikelen 1 tot en met 3.

Artikelen 7 en 12

Met artikel 7 en 12 wordt een technische wijziging aangebracht aan resp. artikel 26/5, eerste lid, 1°, 5° en 6° (Handhavingscollege) en artikel 61, eerste lid, 1°, 5° en 6° (Raad voor Vergunningsbetwistingen) van het DBRC-Procedurebesluit, m.b.t de vereisten die worden gesteld aan de schriftelijke uiteenzetting.

Artikelen 8, 9 en 18

Aangezien dit besluit één uniforme tolkenregeling beoogt voor alle Vlaamse bestuursrechtscolleges, heffen deze bepalingen de thans bestaande, specifieke bepalingen uit het DBRC-Procedurebesluit die in een specifieke tolkenregeling voorzien voor het Handhavingscollege (artikel 26/13 en artikel 43) en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen (art. 112/19) op.

Artikelen 10, 11 en 13 tot en met 16

Zie de toelichting bij de artikelen 1 tot en met 3.

Artikel 17

Deze bepaling betreft een technische wijziging aan artikel 97, eerste lid, 4° van het DBRC-Procedurebesluit m.b.t. de betekening van het proces-verbaal in verband met de opstart van een bemiddelingsprocedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Artikelen 19 en 20

Op basis van de machtiging die wordt verleend door artikel 4 van het Taaldecreet, stelt deze bepaling vast dat de voorschriften van het Taaldecreet in werking treden op 1 september 2026. Hetzelfde geldt voor de bepalingen van het voorliggende besluit.

Naar analogie met de overgangsregeling die in het Taaldecreet wordt voorzien, zijn de voorschriften van dit besluit, in het bijzonder de tolkenregeling, van toepassing op vorderingen die worden ingediend vanaf de datum van inwerkingtreding van het besluit. Op eventuele aanvullende vorderingen waarvan de hoofdvordering is ingediend vóór de datum van de inwerkingtreding van dit besluit, zijn de bepalingen van dit besluit niet van toepassing.

Artikel 21

² Zie <https://justsearch.just.fgov.be/national-registry-search/translator?lang=nl>.

De slotbepaling belast de Vlaamse minister bevoegd voor de bestuursrechtspraak met de uitvoering van het besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact van dit ontwerp van besluit is beperkt omwille van volgende redenen:

- De tolkenregeling bestaat vandaag al voor het Handhavingscollege en de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen en de kosten daarvoor worden momenteel reeds gedragen door de Vlaamse overheid, met name door (het Fonds voor) de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. Deze kosten zijn beperkt (ongeveer 1.500 euro in 2025) en worden gedragen door de eigen middelen van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.
- De uitbreiding van de tolkenregeling naar alle Vlaamse bestuursrechtscolleges en de uitdrukkelijke verwijzing in de regelgeving naar de bestaande waarborgen voor inwoners van een faciliteitengemeente (waar ook het recht op een tolk ter zitting valt), kan leiden tot een zekere toename van de voormelde tolkenkosten. Niettemin zijn de betrokken kosten op dit ogenblik beperkt en zijn er verschillende factoren die de eventuele bijkomende kosten mitigeren zodat er geen substantiële toename te verwachten valt.
- Het beroep op tolken is immers steeds verbonden met de aard en het voorwerp van het beroep bij het betrokken bestuursrechtcollege, alsook de persoon die het beroep instelt (al dan niet bijgestaan door een raadsman). Vanuit die optiek mag redelijkerwijze worden aangenomen dat het aantal bijkomende gevallen waarin er beroep zal worden gedaan op een tolk, beperkt zal blijven. Er zal immers eerder een beroep worden gedaan op tolken in het kader van een procedure bij de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen, dan bijvoorbeeld een procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Bij het eerste bestuursrechtcollege wordt immers wel vaker een beroep ingesteld door een buitenlandse student (niet noodzakelijk bijgestaan door een raadsman). Die kosten bij deze Raad zijn reeds ingecalculeerd in de huidige budgettaire kost. Het aantal bijkomende gevallen waarin er beroep zal worden gedaan op een tolk zal verder beperkt blijven. De procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden doorgaans gevoerd door een Nederlandstalige (rechts)persoon m.b.t. een grondgebonden voorwerp in het Vlaamse Gewest waarbij de administratieve (beroeps)procedure ook reeds in het Nederlands is gevoerd en waarbij de partijen zich in de procedure, en dus ook op de zitting, veelal laten bijstaan door een advocaat.
- Ook dient gewezen te worden op de zogenaamde omkering van het zittingsprincipe bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege. Sinds 30 maart 2026 wordt in nieuwe dossiers bij deze bestuursrechtscolleges immers niet langer steeds een zitting georganiseerd, maar enkel indien de kamervoorzitter of een partij hierom uitdrukkelijk heeft verzocht (zie het nieuwe artikel 16 van het DBRC-decreet). Hierdoor zal naar alle waarschijnlijkheid het aantal zittingen bij deze bestuursrechtscolleges afnemen en bijgevolg ook, bij afwezigheid van een zitting, het potentieel gebruik van een tolk.

- Tot slot is het zo dat een procespartij nog steeds aannemelijk moet maken dat zij de taal van de rechtspleging (het Nederlands) onvoldoende beheerst, om aanspraak te kunnen maken op het gebruik van een tolk.
- Al het voorgaande maakt dat de eventuele bijkomende kosten voor het beroep op tolken ter zitting beperkt zullen zijn en kunnen worden gedragen door de eigen middelen van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

B. ESR-TOETS

Voorliggend ontwerp van besluit dient niet te worden onderworpen aan een ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of op de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van het ontwerp van besluit zal het voor advies worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

Na de verwerking van het voormelde advies kan het ontwerp van besluit worden geagendeerd voor definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit, in naam van de Vlaamse Regering, het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR